

JÄRJESTÖN JA YHDISTYKSEN ENNAKOINTITYÖKALU

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Tämän mallin on tuottanut

FUTURE SKILLS FOR VOLUNTEERING -HANKE
(2017-FI01-KA204-034696)

Euroopan komissio ei vastaa julkaisun sisällöstä.

Hanketta on rahoitettu Euroopan Unionin Erasmus+-hankeohjelmasta.

JÄRJESTÖN JA YHDISTYKSEN ENNAKOINTITYÖKALU

Maailma on täynnä surullisia tarinoita yrityksistä, joille kävi huonosti, kun ne eivät havainneet maailmassa ja omassa lähiympäristössään tapahtuneita muutoksia, tai ainakaan reagoineet niihin ajoissa. Samoin voi käydä yhdistykselle, järjestölle tai mille tahansa yhteisölle. Siispä tulevaisuutta kannattaa ennakoida! Hakemalla tietoa siitä, mitä tulevaisuudessa saattaa tapahtua ja tekemällä päätöksiä sen mukaan, yhdistys tai järjestö voi ottaa tulevaisuutensa paremmin haltuun. Ennakointi on juuri tätä. Tulevaisuutta ei voi täysin ennustaa, mutta yhdistys voi pohtimalla yhdessä, miltä tulevaisuus saattaa näyttää, ymmärtää paremmin, miten sen tulisi kehittää toimintaansa.

Ennakointiin on olemassa monenlaisia malleja ja työkaluja. Tämä malli ja sen työkalut on tarkoitettu erityisesti järjestöille. Niitä voivat käyttää vapaaehtoiset, hallitus ja työntekijät kaikki yhdessä. Mallin ideana on, että yhdistys on verkostonsa keskipiste ja sen toimintaan vaikuttavat monien ihmisten ja ryhmien käsitykset tulevaisuudesta sekä yhteiskunnan muutos. Sen avulla voi hakea tietoa, mitä meille eli omalle yhdistykselleni saattaa tapahtua tulevaisuudessa ja yhdistämällä eri ryhmiltä saatavaa tietoa saada käsitys organisaation tulevaisuudesta ja siitä, miten pitäisi toimia.

Työkalujen avulla voi tutkailla sidosryhmien käsityksiä ryhmä ryhmältä, tai käyttää omia ideoitaan tiedonhankintaan. Ennakointimalli sisältää mallin periaatteet ja työkaluja erilaisten sidosryhmien tulevaisuuskäsitysten selvittämiseen ja niiden analysoimiseen.

1.

2.

3.

Sidosryhmien määrittely

Työkalu 1

Tehtävät 1-4

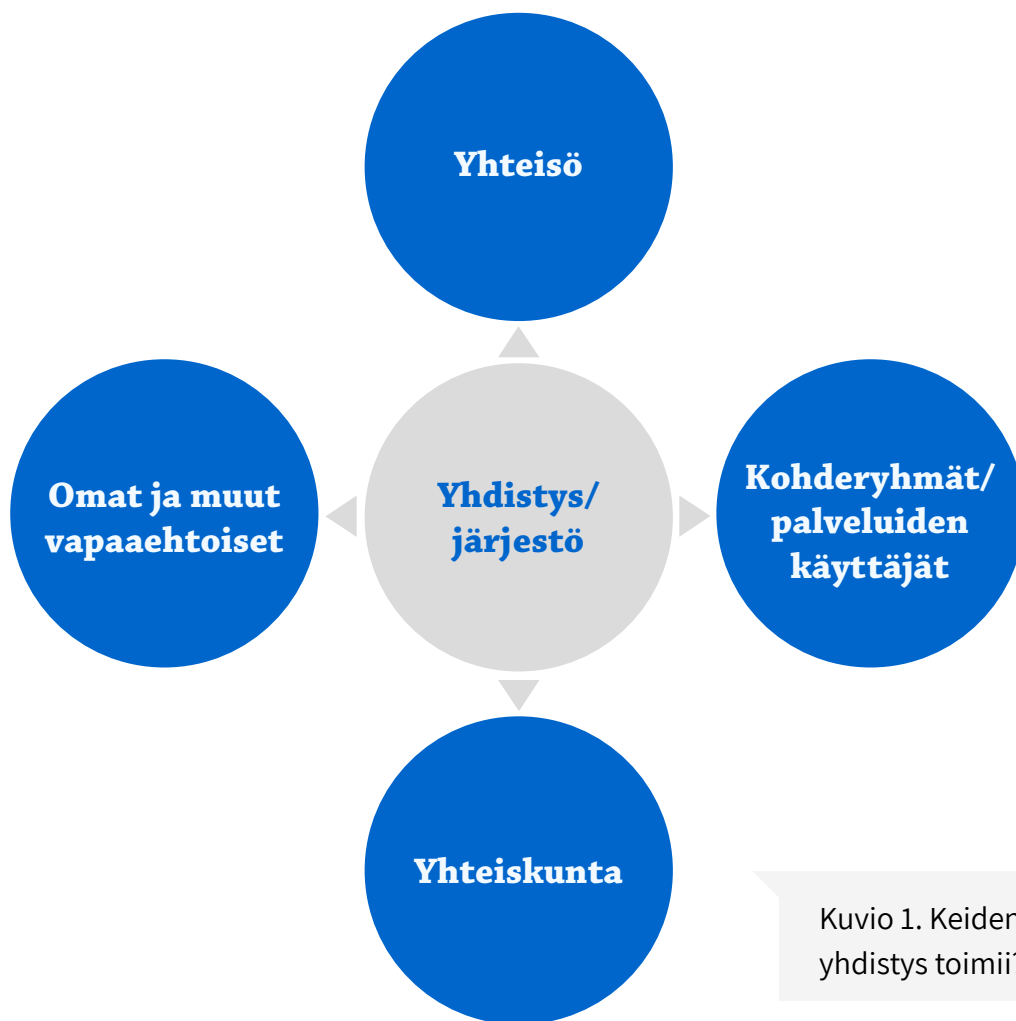
Kysymyskortit

1.

Ennakointimalli

Ennen kuin aletaan etsiä tietoa siitä, mitä vapaaehtoiset, oman yhdistyksen toimijat, toiminnan kohderyhmät ja muut tulevaisuudesta ajattelevat, tulee ensin pohtia, keitä toimintamme koskettaa, ja mitä nämä ihmiset ja ryhmät yhdistyksellemme merkitsevät. Vaikka yhdistys on sääntöineen ja jäsenineen kuin oma maailmansa, se toimii koko ajan enemmän osana verkostoja.

Yhdistys nojaa toiminta-ajatukseensa. Saavuttaakseen siitä johdetut tavoitteensa yhdistys kohtaa erilaisia yksilöitä tai sidosryhmiä, joiden tarpeet ja toiveet se pyrkii täyttämään, tai joihin se haluaa vaikuttaa. Virheelliset käsitykset ryhmien toiveista voivat lyhyellä tähtämellä johtaa ongelmiin ja pitkällä tähtämellä jopa yhdistyksen olemassaolon kyseenalaistamiseen. Tästä syystä ryhmien odotusten analysointi on strategisesti tärkeää. Se auttaa myös tunnistamaan suhteet näiden välillä.

Kuvio 1. Keiden kanssa yhdistys toimii?

Tärkeä pohdittava kysymys on:

MITEN HYVIN VASTAAMME SIDOSRYHMIEMME ODOTUKSIIN?

Jotta tähän kysymykseen voidaan vastata, prosessin alussa tulisi vastata seuraavan nelivaiheisen mallin avulla esitettyihin kysymyksiin. Työn tueksi on työkalu 1, jonka avulla ryhmät ja niiden merkitys voidaan määritellä sekä sopia, miltä ryhmiltä ennakointiprosessissa tietoa kerätään.

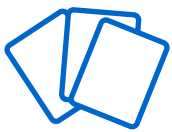

Ensimmäinen vaihe:

MITKÄ TARKALLEEN OVAT SIDOSRYHMÄMME?

Ennen kuin keskustelu edes alkaa, on syytä täsmentää, millaisia organisaation sidosryhmät ovat. Ne voidaan nimetä esimerkiksi kuvion 1 mukaisesti neljään ryhmään: vapaaehtoiset, kohderyhmät/palveluiden käyttäjät, lähiyhteisö (esim. omaiset, muut yhdistykset, kunta), yhteiskunta (rahoittajat, päättäjät, kuka?). Keille toimintamme on suunnattu joko suoraan tai välillisesti? Ketkä tai mitkä ryhmät muodostavat lähiyhteisömme? Kuuluuko tähän esimerkiksi kunta tai kyläyhteisö? Keitä muita? Mitä ”yhteiskunta” tarkoittaa omassa tapauksessamme? Työkirjan tehtävänä on piirtää käsitekartta yhdistyksen/järjestön sidosryhmistä.

Voit käyttää tässä vaiheessa keskustelun tueksi Sidosryhmät-keskustelukortteja. Mukana olivat voi esimerkiksi jakaa pienryhmiin pohtimaan yhtä sidosryhmää. Tämän jälkeen voidaan piirtää käsitekartta.

Toinen vaihe:

Tässä kohtaa pohditaan ryhmien merkitystä ennakkoinnille sen mukaan, kuinka kiinnostuneita ne ovat yhdistyksestä ja kuinka tärkeitä ne ovat, sekä miten hyvin niiden tarpeisiin tulee vastata. Kuvio 2 tarjoaa tähän viitekehysten. Tämän askeleen tarkoituksena on pohtia, keitä yhdistyksen tulee ennakkoinnissa kuunnella.

SIDOSRYHMÄT	VÄHÄINEN MERKITYS	SUURI MERKITYS
SUURI KIINNOSTUS	Ovat avuksi, jos ryhtyvät tukemaan yhdistystämme	Tarpeisiin tulee vastata suoraan
VÄHÄINEN KIINNOSTUS	Vähäinen vaikutus toimintaamme	Ovat joko vaarallisia tai erittäin suureksi avuksi, jos kiinnostuvat meistä

Kuvio 2

Yhdistys voi esimerkiksi olla aktiivinen vaikuttaja kunnassaan, jolloin esimerkiksi kunnanvaltuutetut ja lautakuntien jäsenet eli paikallispoliitikot ovat sille tärkeitä. Yhdistys ei kuitenkaan todennäköisesti ole heille keskeisin kumppani, joten tämän ryhmän voisi luokitella ryhmään vähäinen kiinnostus - suuri merkitys. Kannattaa siis miettiä, miten heiltä voidaan kerätä tietoa.

Kolmas vaihe:

KUINKA TÄRKEITÄ OVAT SIDOSRYHMÄMME?

(työkalun tehtävä 3)

Kun tärkeysjärjestys on määritelty, tulee kysyä mitkä ovat kunkin sidosryhmän odotukset organisaatiollemme.

Tämä saattaa vaikuttaa edellisessä vaiheessa muodostettuun tärkeysjärjestykseen.

Voit myös tässä hyödyntää Sidosryhmät-keskustelukortteja.

Neljäs vaihe:

KUINKA HYVIN PYSTYMME VASTAAMAAN SIDOSRYHMIEN TARPEISIIN?

Seuraavaksi pohditaan, miten hyvin sidosryhmien odotuksiin kyetään vastaamaan (työkalun tehtävä 4):

Mitä teemme, jotta voisimme vastata odotuksiin? Tiedämmekö, miten voimme toimia oikein? Mikä toimii? Minkä pitäisi toimia paremmin? Mitä meidän tulisi tehdä? Näihin kysymyksiin voidaan palata myös ennakkoinnin loppuksi.

1.

2.

3.

Kerätään tieto

Työkalu 2

Tehtävät 1-3

Työkalu 3

Tehtävät 1-3

Työkalu 4

Tehtävät 1-3

Työkalu 5

Tehtävät 1-3

Työkalu 6

Tehtävät 1-3

2.

Kerätään tieto sidosryhmiltä

Kun olette määritelleet sidosryhmänne ja miltä niistä haluatte kerätä tietoa tulevaisuudesta, voitte siirtyä selvittämään, mitä ne ajattelevat tulevaisuudesta.

Näin eri ryhmien näkemyksiä yhdistävä malli toimii:

Mitä minun mielestäni meille (yhdistyksellemme) saattaa tapahtua

- kysymyksiä, joita vapaaehtoiset/työntekijät kysyvät itseltään

 Työkalu 2

Mitä muiden vapaaehtoisten ja organisaationi mielestä mielestäni meille (yhdistyksellemme) saattaa tapahtua

- Kysymyksiä, joita vapaaehtoiset kysyvät muilta vapaaehtoisilta
- trendianalyysi organisaatiossamme tapahtuvista muutoksista (mm. jäsenmäärän kehitys)

 Työkalu 3

Mitä kohderyhmiemme mielestä meille (yhdistyksellemme) saattaa tapahtua

- kysymyksiä, joita vapaaehtoiset kysyvät ihmisiltä, joiden parissa he työskentelevät

 Työkalu 4

Mitä lähiyhteisömme mielestä meille (yhdistyksellemme) saattaa tapahtua

- havaintoja siitä, mitä tapahtuu omalla paikkakunnallamme jne.

 Työkalu 5

Mitä yhteiskunnan mielestä meille (yhdistyksellemme) saattaa tapahtua

- havaintoja uutisista
- nettihakuja tulevaisuusaiheista
- rahoittajien linjauksiin tutustuminen

 Työkalu 6

Mitä oikeasti tapahtuu

- Tiedon tuominen yhteen
- analyysi
- toiminnan suunnittelu

 Työkalu 7

Tuomalla eri sidosryhmien käsityksiä yhteen saadaan koko ajan tarkempi käsitys siitä, millainen tulevaisuus yhdistyksellämme on.

Kunakin sidosryhmätyypin ajatusten keräämiseksi on oma työkalu:

Ennakointiin osallistuvien yksilöiden taso

Mitä minun mielestäni meille (yhdistyksellemme) saattaa tapahtua?

Oman yhdistyksen toiminnan tilan analyysi ja yhdistyksen vapaaehtoiset

Mitä muiden vapaaehtoisten ja organisaationi mielestä mielestäni meille saattaa tapahtua?

Kohderyhmät/palveluiden käyttäjät eli kenet toimintamme tavoittaa?

Mitä kohderyhmiemme mielestä meille saattaa tapahtua?

Lähiyhteisö (jäsenten omaiset ja muut lähellä olevat ihmiset, kylä, kunta jne.)

Mitä lähiyhteisömme mielestä meille saattaa tapahtua?

Yhteiskunta (rahoittajamme, päättäjät, yleisö)

Mitä yhteiskunnan mielestä meille saattaa tapahtua?

Työkalut sisältävät tehtäviä ja niissä esitellään vinkkejä siihen, miten eri ryhmiltä voidaan saada tietoa. Voit hyödyntää niitä, tai käyttää omia kysymyksiäsi tai menetelmiäsi. Tärkeintä on, että tiedon hakeminen olisi mahdollisimman helppoa!

Työkaluja voidaan täyttää yksin tai yhdessä. Keskustelukortteja voidaan hyödyntää työvaiheiden alussa.

Tiedonkeruun aluksi voidaan jokaista osallistujaa pyytää mukaan työkalun 2 eli yksilötason tiedon keruuseen.

Kun kaikilta ryhmiltä on kerätty tietoa, olennaiset havainnot voidaan siirtää keskustelun koontipohjalle kaikkien nähtäväksi ja sitten käydä niistä yhteisesti keskustelua.

1.

2.

3.

Analyysi + Toiminnan suunnittelu

Työkalu 7

Tehtävät 1-4

Kysymyskortit

3.

Analyysivaihe: Mitä oikeasti tapahtuu?

Kun kerättyä tietoa analysoidaan, teidän tulee yhdistää eri ryhmien näkökantoja ja suhteuttaa niitä toisiinsa (ks. esim. kuvio 2). Voitte yhdessä pohtia myös, mikä näkökannoissa oli samanlaista ja miten ne erosivat toisistaan.

Tässä vaiheessa esitellään yhteiselle pohjalle kerätyt olennaiset havainnot eri ryhmistä ja niistä keskustellaan. Työkalu 7 antaa ideoita yhteiseen keskusteluun. Voitte myös hyödyntää analyysivaiheen keskustelukortteja.

Analyysista toiminnaksi

Kun olette analysoineet keräämäännne tietoa ja keskustelleet siitä, teillä pitäisi olla käsitys siitä, mitä teitä saattaa odottaa tulevaisuudessa.

Tämän jälkeen on olennaista päättää, mitä kerätyllä tiedolla tehdään. Sitä voi esimerkiksi hyödyntää yhdistyksen tai järjestön strategian tai toimintasuunnitelman laadinnassa.

Seuraavat kysymykset voivat auttaa teitä jalostamaan ennakoititietonne suunnitelmaksi.

- Mitä haluamme saada aikaan? Miten mahdolliset tulevaisuuden tapahtumat tukevat tai rajoittavat toimintaamme?
- Millaista osaamista tarvitsemme? Onko meillä sitä jo, vai tarvitsemmeko jotain muuta?
- Kenen pitäisi olla mukana toiminnassa? Onko meillä tarpeeksi ihmisiä ja oikeat ihmiset mukana?
- Kenen kanssa meidän tulisi verkostoitua, jotta saavutamme tavoitteemme, ja mitä annettavaa meillä on verkostoillemme?
- Millaisia resursseja tarvitsemme? Mistä voimme niitä saada?

Keskustelun tuloksena pystytte vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

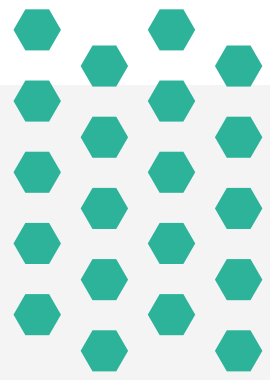
- ▶ Mitä yhdistyksemme/järjestömme tulee tehdä?
- ▶ Miten meidän tulee toimia?

Antoisaa ennakointia!

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Tämän mallin on tuottanut

FUTURE SKILLS FOR VOLUNTEERING -HANKE
(2017-FI01-KA204-034696)

Euroopan komissio ei vastaa julkaisun sisällöstä.

Hanketta on rahoitettu Euroopan Unionin Erasmus+-hankeohjelmasta.